

รายงานโรคและภัยสุขภาพที่น่าสนใจ ตามแนวชายแดน

ประจำสัปดาห์ 26 ก.ย. - 2 ต.ค. 2567

เหตุการณ์อื่น ๆ ที่สำคัญประจำสัปดาห์

- 30 กันยายน 2567 กระทรวงสาธารณสุข รายงานการระบาดของโรคไข้หวัดนก H5N1 ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากข้อมูลมีการรายงานพบโรคดังกล่าวระบาดในสัตว์ปีก และโคนมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เมื่อวันที่ 27 กันยายนที่ผ่านมา มีรายงานข่าวการสอบสวนผู้สัมผัสโรคคนหนึ่ง ในครอบครัวผู้ป่วยยืนยันไข้หวัดนก และมีบุคลากรทางการแพทย์ 6 คน ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในรัฐมิสซูรีที่ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาเมื่อต้นเดือนกันยายน 2567 พบว่าบุคลากรทางการแพทย์กลุ่มนี้ มีอาการของระบบทางเดินหายใจเล็กน้อย และส่วนใหญ่หายป่วยแล้ว มีการเก็บตัวอย่างสารคัดหลั่งจากบุคลากรที่ป่วย 1 ราย แต่ตรวจไม่พบสารพันธุกรรมของไวรัส ขณะนี้อยู่ระหว่างรอผลการตรวจเลือดหาแอนติบอดีต่อเชื้อ H5N1 ที่ศูนย์ป้องกันควบคุมโรคสหรัฐอเมริกาเพื่อเป็นข้อมูลการสอบสวนโรคจากเหตุการณ์ดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขขอให้ประชาชนอย่าตื่นตระหนก เนื่องจากประเทศไทยมีระบบการเฝ้าระวังโรคดังกล่าวทั้งในสัตว์และในคนที่เข้มแข็ง ตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา ซึ่งขณะนี้ยังไม่พบผู้ป่วยโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย

- 26 กันยายน 2567 กระทรวงสาธารณสุข ประชุมทางไกลเตรียมความพร้อมด้านการแพทย์และสาธารณสุข กรณีสถานการณ์อุทกภัย วาตภัยและดินโคลนถล่ม ร่วมกับกองสาธารณสุขฉุกเฉินและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัดในพื้นที่ประสบอุทกภัย ได้เตรียมวางแผนการช่วยเหลือพื้นที่ที่น้ำเริ่มลด โดยให้ดำเนินการตามแผนฟื้นฟูหลังน้ำลด ได้แก่ การดำเนินการปรับปรุงการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบสุขภาพจิตประชาชนในชุมชน และเฝ้าระวังโรคระบาด สำรองและฟื้นฟูสถานบริการที่ได้รับผลกระทบให้กลับมาให้บริการแก่ประชาชนได้ตามปกติโดยเร็ว และให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล สำรองยาและเวชภัณฑ์อย่างน้อย 3 เดือน โดยพิจารณาตามความเสียหายของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ โดยให้รายงานทรัพยากรคงคลังและอัตราการใช้ทรัพยากรด้านการแพทย์และสาธารณสุขมายังส่วนกลางภายในวันศุกร์ทุกสัปดาห์

“โรคปอดฝุ่นหิน” รักษาไม่หาย...ป้องกันได้เพียงใส่ใจสุขภาพ

ข้อมูลจากรายงานการเฝ้าระวังเหตุการณ์ กรมควบคุมโรค ประจำสัปดาห์ที่ 39 ระหว่างวันที่ 23 - 29 กันยายน 2567 จากการตรวจสุขภาพคนงานในโรงงานแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี พบคนงานในโรงงานมีภาพรังสีทรวงอกผิดปกติและแพทย์วินิจฉัยเป็นโรคปอดฝุ่นหินจำนวน 6 ราย ในจำนวนนี้มีสัญชาติไทย 3 ราย และกัมพูชา 3 ราย ทุกรายไม่มีอาการแสดงของโรค พบทั้งเพศชายและหญิง ช่วงอายุระหว่าง 33 - 57 ปี ช่วงเวลาที่ทำงานที่โรงงานแห่งนี้ 1 - 28 ปี ลักษณะงาน คือ การพ่นทราย ขัดโลหะ ผสมสีและทาสี ทุกคนอาศัยอยู่ภายในบริเวณโรงงาน ขณะนี้อยู่ระหว่างการสอบสวนโรค สำหรับโรคปอดฝุ่นหินหรือซิลิโคซิสเป็นโรคระบบทางเดินหายใจเกิดจากการสูดหายใจเอาฝุ่นละอองเล็ก ๆ ของฟอสซิลิกาหรือฝุ่นหินทรายอื่น ๆ เข้าไปในปอด ทำให้เนื้อเยื่อที่ปอดเกิดพังผืดการขยายตัวของปอดน้อยลง โรคนี้ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ระยะแรกไม่แสดงอาการแต่จะเห็นรอยโรคจากการฉายภาพรังสีที่ปอดระยะเวลาแสดงอาการของโรคในแต่ละคนแตกต่างกันไปบางคนอาจพบอาการภายในไม่กี่สัปดาห์หลังจากการสูดดมฟอสซิลิกา ในขณะที่บางคนอาจพบอาการหลังจากผ่านการสูดดมฟอสซิลิกาเป็นระยะเวลา 5 - 10 ปี หรืออาจนานหลายสิบปี โดยอาการแรกเริ่มที่มักพบ ได้แก่ อาการไอเรื้อรัง มีเสมหะ เหนื่อยง่ายและหายใจลำบาก จากนั้นอาการจะเริ่มมากขึ้นและนำไปสู่อาการอื่น เช่น อ่อนเพลีย น้ำหนักลด เจ็บหน้าอก ไข้ขึ้นฉับพลัน ขาบวม ริมฝีปากเขียวคล้ำ เหงื่อออกตอนกลางคืน โรคปอดฝุ่นหินเป็นโรคปอดชนิดหนึ่งที่เกิดจากการสูดดมฟอสซิลิกาที่มักพบอยู่ในทราย หิน หรือแร่บางชนิด สะสมเป็นเวลานานหลายปีเมื่อฟอสซิลิกาเข้าสู่ร่างกายจะไปสะสมอยู่ตามบริเวณทางเดินหายใจส่งผลให้เนื้อเยื่อภายในปอดเกิดความเสียหายจนเกิดแผลและเป็นพังผืด หากพังผืดจับตัวกันหนาจะทำให้ปอดทำงานได้ไม่เต็มที่และนำไปสู่อาการผิดปกติอื่น ๆ ในระบบทางเดินหายใจ เป็นสาเหตุทำให้ทางเดินหายใจล้มเหลวและเสียชีวิตได้ อาชีพที่เสี่ยง คือ ผู้ที่ทำงานในภาคอุตสาหกรรม เช่น งานผสมปูนซีเมนต์ งานก่อสร้างตึกและอาคาร งานขุดอุโมงค์ งานตัดแต่งขัดหินทราย งานหลอมแก้ว เครื่องเคลือบดินเผา งานขัดผิวเซรามิก เป็นต้น การป้องกันผู้ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวควรสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันระบบทางเดินหายใจชนิดที่สามารถกรองฝุ่นหินได้ โดยสวมตลอดเวลาขณะปฏิบัติงานลดพฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งเสริมการเกิดโรค เช่น การสูบบุหรี่และควรรพแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพโดยการฉายภาพทางรังสีที่ปอดรวมทั้งตรวจสมรรถภาพปอดทุกปีเพื่อลดความเสี่ยงและค้นพบโรคได้ในระยะเริ่มแรก สำหรับผู้ที่ป่วยด้วยโรคปอดฝุ่นหินควรรพแพทย์ตามนัดสม่ำเสมอเพื่อรับการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพปอดอย่างต่อเนื่องซึ่งจะช่วยบรรเทาความเจ็บป่วยและป้องกันอาการแทรกซ้อนอื่น ๆ แม้โรคนี้จะรักษาไม่หายขาดแต่การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้ป่วยมีอายุยืนยาวต่อไปได้

ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่

จนท. แจ้ง อสต. และจนท. สาธารณสุข รวมทั้งองค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคปอดฝุ่นหินแก่ลูกบ้านโดยเฉพาะหากมีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดฝุ่นที่เป็นสาเหตุการเกิดโรคดังกล่าวในพื้นที่องค์กรส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรจัดให้มีกิจกรรมให้ความรู้แก่ทั้งผู้ประกอบการ ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน รวมทั้งประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงโรงงานในเรื่องการป้องกันตัวเอง การจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมในบริเวณโรงงานและที่พักอาศัยคนงาน และแนะนำให้ลูกบ้านจัดที่พักอาศัยให้สะอาดปราศจากฝุ่นเป็นประจำ สำหรับคนงานในโรงงาน ผู้บริหารควรจัดสวัสดิการให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีโดยเฉพาะการถ่ายภาพทางรังสีทรวงอก รวมทั้งประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงควรตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปีที่สถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน สำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ควรเคร่งครัดในการตรวจสอบและมีการประเมินการดำเนินงานของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยในการทำงาน เพื่อป้องกันอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานในโรงงานรวมทั้งประชาชนในพื้นที่นั้นด้วย

ติดต่อ
oic.ddc@gmail.com
02-5903832
www.ddc.go.th/oic

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดย

โครงการพัฒนาขีดความสามารถการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนเพื่อการตรวจจับและตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในพื้นที่ชายแดน สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนโดยศูนย์ความร่วมมือ ไทย - สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

อ้างอิง

- <https://www.pobpad.com/%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%84%E0%B8%8B%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B8%AA-silicosis>
- <https://www.tosh.or.th/index.php/blog/item/477-silicosis>
- <https://pr.moph.go.th//online/index/news/303901>
- <https://www.hfocus.org/content/2024/09/31778>
- ขอบคุณทาวจวาก : <https://www.sbs.com.au/language/thai/th/article/how-australias-obsession-with-shiny-stone-benchtops-is-contributing-to-the-asbestosis-of-2020/5tkz73ahk>
- ขอบคุณทาวจวาก : <https://www.tosh.or.th/index.php/blog/item/796-asbestos>